

ת"פ 63817/05/21 - מדינת ישראל נגד חאלד שוויקי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 63817-05-21 מדינת ישראל נ'
שוויקי(אחר/נוסף)

לפני בעניין:	כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא המאשימה	מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז י-ם (פלילי)
נגד הנאשם		חאלד שוויקי ע"י ב"כ עו"ד מחמוד רבאח

גזר דין

- ביום 4.11.2021 הורשע הנאשם במסגרת הסדר טיעון ועל-יסוד הודאתו, בביצוע ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיפים 1274(1), (2) ו-(3) בצירוף עם סעיף 25 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
- לפי החלק הכללי באישום המתוקן שהוגש במסגרת ההסדר, החל מיום 13.4.2021, במהלך חודש הרמדאן אותה שנה, התרחשו בארץ ובייחוד בירושלים, אירועים רבים של תקיפות אזרחים ואנשי כוחות הביטחון על רקע לאומני וגזעני, בין היתר, באמצעות התפרעויות ותקיפות שכללו אלימות, זריקות אבנים וחפצים לעבר אנשים וכלי רכב בעלי חזות או סממנים יהודים ונגד כוחות המשטרה והביטחון. החל מיום 10.5.2021 לאחר ירי רקטות מסיבי לעבר אזור ירושלים ועוטף עזה, החל מבצע צבאי "שומר החומות". בד בבד, המשיכו הפרות סדר כאמור לעיל ברחבי הארץ ובירושלים.
- על רקע האמור, ביום 10.5.2021, יום ירושלים, סמוך לשעה 08:00 השתתף הנאשם בהתפרעות המונית בהר הבית, ברחבת מסגד אל-אקצה ובמבנים הסמוכים לו, יידו אבנים לעבר כוחות הביטחון ותקפו אותם בברזלים ובקרשים. במהלך ההתפרעות, הרים הנאשם שתי אבנים שהיו במקום ויידה אותן לעבר שוטרים שעמדו במרחק של כ-45 מטרים ממנו בכוונה לפגוע בהם, אך אין ראיה שהאבנים אשר יידה פגעו בשוטרים.
- אין הסכמות בין הצדדים לעונש. סוכם שהם יטענו לעונש לאחר קבלת תסקיר של שירות המבחן.
- כבר בדיון מיום 4.11.2021 הוריתי על הזמנת תסקיר. זה הוגש ביום 11.9.2022. בדיון מיום 14.9.2022 ולבקשת ההגנה, הוריתי על הזמנת חוות דעת של הממונה על עבודות השירות בשב"ס תוך שהובהר כי אין בכך כדי ליצור ציפייה ביחס לרכיבי הענישה שיושתו. ביום 15.3.2023 טענו הצדדים לעונש.

חוות הדעת והתסקיר

- (6) לפי חוות הדעת של הממונה מיום 9.3.2023 הנאשם נמצא מתאים לביצוע עבודות שירות במגבלות.
- (7) כעולה מהתסקיר (בתמצית ותוך שמירה על צנעת הפרט), הנאשם בן 43 ואב לילדים קטינים. הוא עובד כמנהל אדמיניסטרטיבי בבית ספר, כאשר הליך גדילתו היה ללא נקודות ציון שליליות. לנאשם הרשעה קודמת בביצוע מספר עבירות בגין הוא נאסר בפועל. הוא הביע לפני שירות המבחן את שאיפתו להקפיד לנהל אורח חיים תקין וכי האירוע מושא האישום אינו מאפיין את התנהגותו. ברם, התסקיר עמד גם על הפער בין תיאור זה מפי הנאשם לבין חומרת המעשה המיוחס לו. ביחס לעבירה מושא האישום, הנאשם אישר כי נכח במקום אך שלל מעורבות אישית באלימות, ומכל מקום הוא מצר על כך שלא עזב את המקום. כיום, הוא מרוכז במחיר שעלול לשלם עקב התנהגותו. התסקיר ציין את התרשמותו מן הקושי אצל הנאשם בנטילת האחריות.
- (8) התסקיר עמד על כך שהנאשם נוטה להציג כלפי חוץ מצג חיובי אך מטעה, תוך נטייה למזער חלקים בעייתיים בהתנהגותו כך שקיים פער בין השאיפה לנהל אורח חיים תקין לבין המעשה. עוד ניכר כי בסיטואציות של דחק הוא מתקשה להציב גבולות. כל זאת לצד המעורבות החוזרת בפלילים, מהווים גורמי סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק. לצד זאת, התסקיר התרשם גם מאדם בעל יכולות קוגניטיביות חיוביות, בעל שאיפה חיובית וזה בא לידי ביטוי במשפחה ובתעסוקה. כל זאת לצד הבעת החרטה והעדר תיקים חדשים, מהווים גורמי סיכוי לשיקום.
- (9) לאחר שקלול האמור ותוך מתן הדעת לחזרתיות לפלילים, בא שירות המבחן בהמלצה בנסיבות העניין להשית על הנאשם מאסר שירוצה בעבודות שירות לצד ענישה הרתעתית בדמות מאסר מותנה והתחייבות כספית.

עיקרי טענות הצדדים

- (10) המאשימה טוענת, בין השאר ובעיקר, כי נסיבות המקרה מחייבות ענישה הרתעתית שעה שהמעשה נעשה במהלך מלחמה. המאשימה גורסת כי מתחם הענישה ההולמת נע בין 12 חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל, בצירוף ענישה נלווית. בהתחשב לחומרה בעברו של הנאשם, חומרת המעשה ועיתויו, הפוטנציאל הרב של הנזק שלצד המעשה, ובהתחשב לקולה בהודאת הנאשם, עותרת המאשימה להשית עליו 18 חודשי מאסר בפועל בצירוף מאסר על תנאי וקנס.
- (11) הנאשם - באמצעות בא-כוחו עו"ד מ' רבאח - טוען מנגד בין השאר ובעיקר, כי הוא בשנות ה-40 לחייו ואב לחמישה קטינים. הוא סובל ממצב רפואי (מוצג נ/1 מפרט את התרופות הקבועות שהוא נוטל). אמנם יש לו עבר פלילי אך זה מלפני שנים רבות ומאז לא נפתחו נגדו תיקים חדשים. הנאשם עובד לפרנסת משפחתו. בא-כוח הנאשם עותר ליתן את הדעת לכך שנסיונות האירוע אינן מבין החמורות ובכל מקרה העבירה לא בוצעה תוך התפרעות. הנאשם היה במעצר מאחורי סורג ובריה משך כחודשיים ולאחר מכן שהה במעצר בית מספר חודשים, עד מיתון התנאים המגבילים למעצר בית לילי. משך התקופה

האמורה מהווה נסיבה שיש ליתן את הדעת לגביה בגזירת הדין. שירות המבחן המליץ על עבודות שירות והנאשם נמצא מתאים לכך אך קיים קושי לקיים עבודות אלו בריחוק ממקום מגוריו של הנאשם. מכל מקום, הפסיקה עליה הצביעה המאשימה לקביעת מתחם הענישה, היא מחמירה ואינה מתאימה לנסיבות המקרה לפנינו. ההגנה הציגה פסיקה אחרת שמצביעה על מתחמי ענישה מתונים יותר.

(12) גם הנאשם עצמו דיבר לפניו בדיון הטיעונים לעונש. לדבריו, הוא הלב הפועם של משפחתו. האירוע מושא האישום נבע מרגש ונסחף אליו. הוא שהה במעצר של ממש ובהמשך מעצר בית לתקופה ארוכה, דבר שפגע מאוד במשפחתו ובפרנסתו. הוא שב לעבודתו לאחר מאמץ רב. בכל אופן, אם יושת עליו עונש כבד, זה יחזיר אותו למצב גרוע ממה שהיה קודם לכן. לפיכך הוא מבקש שבית המשפט ישקול זאת בגזירת דינו והוא מתחייב שלא לעשות שוב את מה שעשה.

דיון והכרעה

(13) לפי סעיף 40ב בחוק העונשין, העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל. לפי סעיף 40ג(א), לקביעת מתחם העונש ההולם, בית המשפט "יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט", ולפי סעיף 40ג(ב) "בתוך מתחם העונש ההולם יגזור בית המשפט את העונש המתאים לנאשם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה...".

(14) הערכים המוגנים: הפעלת אלימות היא מעשה אסור בדיון, פסול חברתית וגם מכוער, שפוגע בביטחונם האישי והבסיסי של הקורבן, שלווה נפשו ושלמות גופו. חומרת העבירה עולה במורכבות שלה שעה שמדובר בתקיפת אנשי מדים תוך מילוי תפקידים לשמירה על ביטחון הציבור והסדר הציבורי. תקיפת שוטר, לרבות ניסיון לתקוף אותו, תוך שהוא ממלא את תפקידו הציבורי, היא גם פגיעה באושיות שלטון החוק. על כך נאמר: "מעשיהם של המערערים, שכללו איזמים ותקיפה של שוטרים הממלאים תפקיד ציבורי על פי דין, הינם בבחינת התנהגות פלילית חמורה ושלוחת כל רסן אשר קוראת תיגר על אושיות שלטון החוק תוך התעלמות מופגנת מנורמות ההתנהגות הראויות שיש להקפיד עליהן" (ע"פ 8704/08 הייב נ' מדינת ישראל, פסקה 8 מנורמות (23.4.2009); ראו גם: 9878/09 מדינת ישראל נ' מוסא (20.9.2010)).

(15) האיסור שבעבירה בה הורשע הנאשם, אם כן, בא להגן על שלום הציבור ושלמות גופם וביטחונם של אנשי כוחות הביטחון, וכן על הסדר הציבורי ושלטון החוק. ביחס לעבירות תקיפות שוטרים תוך התפרעויות, בעפ"ג (מחוזי ים) 15980-07-15 מדינת ישראל נ' עוויסאת (16.7.2015) נאמרו הדברים הבאים, אשר יפים לענייננו בבחינת קל וחומר:

"המשיב הנו כבן 22, וכאמור, אין בעברו הרשעות קודמות. אלה נקודות זכות העומדות לו. אולם, באירועים ממין אלה, נאשמים רבים עברם נקי, חלקם קטינים, ולעיתים מורשעים בדיון לאחר שהודו במיוחס להם וחסכו זמן שיפוטי יקר, כפי שהיה בענייננו. מנגד, מדובר באירועים בהם

מותקפים שוטרים אך בשל מילוי תפקידם כדין, על ידי המון פורע המשליך לעברם אבנים, ובתקופה האחרונה נוספו זיקוקים המכוונים לעברם. השוטרים, האמונים על בטחון הציבור והאמורים לשמור על זכויות הציבור, נחשפים לסכנה של ממש, ועל כן האינטרס הציבורי דוחק נסיבות אישיות. כפי שאיזכרה המערערת, פגיעות מסוג כזה צריכות להיתקל בקיר ברזל של אפס סובלנות. האינטרס הציבורי מחייב ששוטרים יוכלו למלא תפקידם ללא מורא ופחד, מדיניות של ענישה מכבידה ומרתיעה בגין אלימות כנגד שוטרים משרתת אינטרס זה ועל כן היא ראויה (ראה ע"פ 5214/13 הנ"ל). לכך יש לצרף דברים שנאמרו בע"פ 9878/09 לפיהם במדינתנו מוטלים על המשטרה תפקידים ומגוונים ונדמה כי אף גוף משטירתי לא נאלץ להתמודד אל מול אתגרים או קשיים כפי אלה הניצבים לפני משטרת ישראל. כל אלה מחייבים ענישה מחמירה וקפדנית כלפי אלה המבקשים לפגוע בשוטרים הממלאים את תפקידם כדין, במיוחד באירועים בהם נעשה שימוש באבנים, זיקוקים או חפצים אחרים" (ההדגשות אינן במקור)

(16) נסיבות ביצוע העבירות: על-יסוד הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, במהלך התפרעות ברחבת המסגד שבה מתפרעים רבים לקחו חלק, רובם רעולי פנים, הוא הרים שתי אבנים שהיו במקום ויידה אותן לעבר שוטרים שעמדו במרחק של כ-45 מטרים ממנו בכוונה לפגוע בהם. אין ראייה שמי מהן פגעה בשוטרים. כל זאת, שעה שהמדינה, בחוץ ובפנים, מתמודדת עם מורכבות ביטחונית משמעותית. אף שהנאשם לא הואשם (באישום המתוקן) וממילא לא הורשע בהתפרעות, אך נסיבות המקרה כמתואר באישום הקיים, מצביעות על חומרת המעשה שלו. הנאשם ביצע את המעשה כאשר סביבו מתפרעים רבים שידו אבנים ותקפו שוטרים בברזלים ובקרשים, כל זאת שעה שכוחות הביטחון היו בכוננות שיא ואולי אף על קצה גבול היכולת שלהם נוכח הנסיבות החריגות שנוצרו אותה תקופה, ואיך זיל גמור.

(17) על חומרת יידוי אבנים או אמצעים אחרים, גם אם זה אינו גורם לפגיעה בנפש, עמד בית המשפט העליון בע"פ 5590/16 נתשה נ' מדינת ישראל (17.1.2018) במילים אלו:

"הגם שהפגיעה בנפש לא התממשה בסופו של דבר, והנזק שנגרם ממעשיהם של המערערים ושותפיהם הסתכם בפגיעות ברכוש, אין בכך כדי להפחית מחומרת המעשים, ובוודאי שאין לזקוף זאת לזכותם, כפי שביקשו באי כוחם לטעון. אף השימוש באמצעים פרימיטיביים כביכול, בהם זיקוקים, בקבוקי תבערה ואבנים, לצורך השגת מטרותיהם של המערערים, אינו מפחית מעוצמת הנזק שאמצעים אלו עלולים לחולל. יידוי אבנים ובקבוקי תבערה, ויריית זיקוקים, טומנים בחובם חומרה רבה, שכן הם עשויים לגרום פגיעות משמעותיות בגוף וברכוש, ואף לגרום לאבדן חיי אדם"

ראו גם: ע"פ 6931/16 מדינת ישראל נ' אחמד ברגיטי, פסקה 24 (5.6.2018).

(18) מדיניות הענישה הנהוגה: בהינתן נסיבות המקרה שלפניי, לאחר שעינתי בפסיקה אליה הפנו הצדדים וכן תוך השוואה למקרים שבהם נדונה העבירה מושא האישום וההרשעה, בנסיבות חמורות יותר, חמורות פחות או בצירוף עבירות נוספות, ניכרת מגמה להחמרה בענישה בעבירות האלימות, כל שכן נגד כוחות הביטחון, תוך מתן דגש לפן ההרתעה. למרבה הצער, מעת לעת מתרגשים עלינו אירועי פורענות והפרות סדר, במיוחד בעיר ירושלים וסביבתה. סבורני כי מתחם הענישה ההולמת נע בנסיבות העניין בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות

שירות ועד 18 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית.

ראו והשוו עם השינויים המחויבים (לפי סדר ערכאה-תאריך): רע"פ 2730/23 רג'בי נ' מדינת ישראל (24.4.2023); ע"פ 3253/19 אבו חומוס נ' מדינת ישראל (24.6.2020); ע"פ 4324/16 נגאר נ' מדינת ישראל (31.7.2016); ת"פ (מחוזי י-ם) 37131-02-19 מדינת ישראל נ' דארי (12.9.2019) - ערעור עליו נדחה ביום 24.5.2020 (ע"פ 6216/19); ת"פ (מחוזי י-ם) 19821-02-17 מדינת ישראל נ' נאצר (1.11.2017); עפ"ג (מחוזי י-ם) 43417-02-16 מדינת ישראל נ' אבו רגב (20.3.2016); עפ"ג (מחוזי י-ם) 46457-01-16 מדינת ישראל נ' אבו חדיר (18.2.2016); ת"פ (שלום י-ם) 43256-05-21 מדינת ישראל נ' בדר (12.6.2022); ת"פ (שלום י-ם) 38861-10-19 מדינת ישראל נ' זענין (11.1.2022); ת"פ (שלום י-ם) 52455-04-21 מדינת ישראל נ' קוואסמה (8.8.2021).

(19) נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה: הנאשם בן 43. לפי התסקיר הוא שומר על התייצבות תעסוקתית ומשפחתית. לקולת העונש תיזקף העובדה לפיה הוא נטל אחריות על המיוחס לו בכתב האישום המתוקן ללא הצורך בשמיעת עדים וניהול משפט, על כל הנובע מכך מבחינת חיסכון בזמנם של העדים, של הצדדים ושל בית המשפט. בהקשר זה נתתי את דעתי גם לריפוך שחל בין האישום המקורי למתוקן. על מנת להמחיש את הדברים ומבלי לגרוע מחומרת המעשים, בין השאר, באישום המקורי יוחס לו ידיו שש אבנים בעוד באישום המתוקן זה צומצם לשתיים, ובאישום הראשון יוחסה לו עבירת התפרעות בעוד שזו לא קיימת באישום המתוקן. עוד לעניין קולת העונש נתתי את דעתי למשך תקופת מעצרו של הנאשם מאחורי סורג ובריח (כחודשיים) לתקופת המגבלות שהושתו עליו, בין תקופת מעצר הבית באופן מלא ובין תקופת מעצר הבית הלילי בלבד. ללא ספק מדובר בתקופה משמעותית.

(20) הנאשם הציג בדיון הטיעונים לעונש מסמך רפואי (נ/1) שמצביע על התרופות שהוא נוטל באופן קבוע. כל שניתן להבין משמות התרופות, נראה שהוא סובל ממצב רפואי במערכות שונות (המעין יעיין במסמך).

(21) לחומרת העונש נזקף עברו הפלילי של הנאשם. כעולה מתדפיס הרישום הפלילי (מא/1) הוא הורשע ביום 24.3.2014 בבית המשפט המחוזי בביצוע שלל עבירות חמורות: שתי עבירות ביצוע עסקה אחרת בנשק, שתי עבירות קשירות קשר לעשות פשע, וכן שתי עבירות ניסיון השחתת גוף, עבירה לפי סעיף 329(א)(2) בחוק העונשין. הנאשם ריצה 30 חודשי מאסר בפועל.

(22) נכון, ההרשעה הקודמת היא מלפני כתשע שנים ומדובר בעבירות שבוצעו בשנת 2013, אך זאת ביצע הנאשם כשהיה בגיר, בן 33. חרף חומרת העבירות אז, ולמרות העונש המוחשי שהושת עליו, הדבר לא הרתיע אותו מלנסות לבצע עבירת אלימות נוספת ולתקוף שוטרים באמצעות ידיו שתי אבנים לעברם. במזל, אף אחד לא נפגע.

(23) תסקיר שירות המבחן עמד בצורה מפורשת על הקושי של הנאשם ליטול אחריות מלאה. הוא נוטה למזער את חלקו ואת אחריותו, דבר שאף מקשה עליו לשים גבולות בין המותר והאסור; בדבריו לפני הוא אף הוסיף כי

פעל מתוך רגש. להשקפתי, אין בזאת נסיבה מקלה אלא מחמירה דווקא, זאת בשים לב גם לגילו במועד ביצוע העבירה (בן 41) וגם לתפקידו כאיש צוות בכיר במוסד חינוכי אשר פעל כדבריו בצורה רגשית ואלימה, במקום שבו היה מצופה כי ינהג בצורה מאופקת ומאוזנת ולהוות דמות לחיקוי בעיני מכריו, ביניהם, תלמידים ונערים, גם אם המעשה בוצע מחוץ לכותלי המוסד החינוכי. גורמי הסיכון לחזרתיות מחייבים ענישה שמבטאת את הגמול ואת ההרתעה יחד. לאחר שקלול האמור, ניתן למקם את עונשו של הנאשם במחצית המתחם.

(24) בית המשפט ער להמלצת שירות המבחן לעניין השתת ענישה שתרוצה בעבודות שירות, זאת כענישה מרתיעה. ברם, אינני רואה עין בעין עם שירות המבחן את טיב העונש הראוי שהוא ממליץ. כידוע, בחינת התסקיר היא שיקומית בעיקרה שעה שבית המשפט רואה את התמונה הרחבה, זכויות הקורבן (ככל שיש), הערכים המוגנים שנפגעו והאינטרס הציבורי. אמנם להמלצת שירות המבחן יש משקל במסגרת כלל השיקולים הרלבנטיים בנושא זה (ראו והשוו: רע"פ 8215/16 אברהם יצחק נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (29.3.2017)), אך כאמור, "עמדת שירות המבחן, אינה אלא אחד השיקולים העומדים בפני בית-המשפט בבואו לגזור את דינו של נאשם - לעיתים יאמץ בית-המשפט את המלצת שירות המבחן במלואה, לעיתים יאמץ אותה בחלקה ולעיתים ידחה אותה מכל וכל" (רע"פ 7257/12 גדעון סנדרוביץ' נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (18.10.2012)).

(25) שעה שהנאשם הורשע בעבר בעבירות אלימות ונשק ונכלא לתקופה ארוכה, וכל זה לא הרתיע אותו מלנסות לתקוף שוטרים באבנים, אני תוהה כיצד ביצוע עבודות שירות (גם בהינתן זאת שהעבירה כיום היא ברף חומרה נמוך מאלו מושא הרשעתו בעבר), יכול להוות גורם מרתיע מפני הישנות מעשים עבריינים על-ידו בעתיד; בנסיבות העניין, מתחייבת בעיני ענישה מוחשית.

סיכום

(26) לאור האמור, משית על הנאשם את העונשים הבאים:

(א) שנים-עשר חודשי מאסר בפועל. מאותה תקופה תנוכה תקופת מעצרו של הנאשם במסגרת הליך זה, מיום 10.5.2021 ועד יום 8.7.2021 (הכל לפי נתוני שב"ס). תחילת המאסר - 7.9.2023.

(ב) שישה חודשי מאסר, שירוצו ככל שהנאשם יעבור את העבירה שבה הורשע או כל עבירת אלימות אחרת, תוך שלוש שנים מיום סיום ריצוי עונש המאסר בפועל.

(ג) קנס בסך ₪ 2,000 אשר ישולם עד יום 31.7.2023.

(27) הנאשם יתאם את כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר: פקסמיליה: 08-9193314, דואר אלקטרוני MaasarN@ips.gov.il, טלפון: 074-7831077 או 074-7831078. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב ביום 7.9.2023 עד השעה 9:00 במתקן המעצר בכלא ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

(28) על הנאשם לשלם את הקנס לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות: בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה www.eca.gov.il; מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון 073-2055000; במזומן בכל סניף של בנק הדואר.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

המזכירות - להודיע לשב"ס בהתאם.

ניתן היום, י"ט סיוון תשפ"ג, 08 יוני 2023, במעמד הצדדים.